

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 48/17

Люксембург, 10 май 2017 г.

Решение по дело C-133/15
H.C. Chavez-Vilchez и др./Raad van bestuur van de Sociale
verzekeringsbank и др.

**Гражданин на държава, която не е членка на ЕС, може в качеството си на
родител на малолетно дете, което има европейско гражданство, да се позовава
на производно право на пребиваване в Съюза**

*Обстоятелството, че другият родител, гражданин на ЕС, сам би могъл да поеме
ежедневната действителна грижа за детето, е релевантно, но само по себе си не е
достатъчно, за да се откаже разрешение за пребиваване. Трябва да може да се
установи, че между детето и родителя, гражданин на държава, която не е членка на ЕС,
е налице отношение на зависимост от такова естество, че решение за отказ на
правото на пребиваване на последния би принудило детето да напусне територията на
Съюза.*

Г-жа Chavez-Vilchez е венецуелска гражданка, влязла в Нидерландия с туристическа виза. От нейната връзка с нидерландски гражданин през 2009 г. се ражда дете, което има нидерландско гражданство. Родителите и детето живеят в Германия до месец юни 2011 г., когато г-жа Chavez-Vilchez и детето ѝ са принудени на напуснат семейното жилище. Оттогава тя упражнява родителските права спрямо детето си. Освен това тя твърди, че неговият баща не допринася нито за отглеждането, нито за възпитанието му. Поради липсата на разрешение за пребиваване нейната молба за социални помощи и детски надбавки е отхвърлена от нидерландските органи.

Положението на другите седем лица, граждани на държави, които не са членки на ЕС, има сходства с положението на г-жа Chavez-Vilchez: става въпрос за майки на едно или няколко деца с нидерландско гражданство, чиито бащи са нидерландски граждани. Всички деца са били припознати от бащите си, но живеят предимно или изключително с майките си. В делата обаче са налице някои различия във връзка с отношенията между родителите и децата в областта на родителските права и поемането на разходи за издръжка, с положението на майките що се отнася до правото им на пребиваване на територията на Съюза, както и с положението на самите малолетни деца. Освен това, за разлика от случая на г-жа Chavez-Vilchez, малолетните деца на другите седем лица никога не са упражнявали своето право на свободно движение, т.е. от раждането си те пребивават в държавата членка, на която са граждани.

Сезиран със спорове относно отказа на нидерландските органи да предоставят социални помощи и детски надбавки на заинтересованите майки, Centrale Raad van Beroep (Апелативен съд по дела в областта на социалното осигуряване и публичната служба, Нидерландия) решава да отправи запитване до Съда. Той си поставя въпроса дали в обстоятелствата, присъщи за конкретното положение на всяко от заинтересованите лица, те могат в качеството си на майки на деца, граждани на Съюза, да черпят право на пребиваване от член 20 ДФЕС (гражданство на Съюза). При положителен отговор заинтересованите биха могли според случая да ползват социални помощи или детски надбавки на основание нидерландското право. Centrale Raad van Beroep си поставя по-специално въпроса какво значение следва да се отдаде на факта, че бащата, който е гражданин на Съюза, пребивава в Нидерландия или в Съюза.

В постановеното днес решение Съдът в самото начало подчертава, че положението на г-жа Chavez-Vilchez и на нейното дете, които са упражнили правото си на свободно движение,

трябва най-напред да се разгледа от гледна точка на член 21 ДФЕС (свободно движение на и пребиваване на европейски граждани на територията на държавите членки) и на Директива 2004/38¹ (която има за цел да улесни упражняването на правото на свободно движение и пребиваване). Нидерландският съд следва в това отношение да прецени дали установените в посочената директива условия са изпълнени, поради което г-жа Chavez-Vilchez може да се позовава на производно право на пребиваване. Ако случаят не е такъв, нейното положение и положението на нейното дете трябва да се разгледат в светлината на член 20 ДФЕС, както и положението на останалите заинтересовани лица.

В това отношение Съдът припомня своята практика, съгласно която член 20 ДФЕС не допуска национални мерки, включително решения, с които се отказва пребиваване на членове на семейството на гражданин на Съюза, **които водят до лишаване на гражданите на Съюза от ефективно упражняване на най-съществената част от правата, които статутът им на граждани на Съюза им предоставя.**

В конкретния случай евентуалното задължение на майките да напуснат територията на Съюза би могло да лиши техните деца от ефективното упражняване на тези права, принуждавайки ги самите те да напуснат територията на Съюза, като това обстоятелство следва да се провери от нидерландския съд. За да се прецени тази опасност, е от значение да се установи кой родител действително се грижи за детето и дали е налице действителна зависимост между детето и родителя, гражданин на държава, която не е членка на ЕС. В този контекст органите трябва да вземат предвид правото на зачитане на семейния живот и висшите интереси на детето.

Обстоятелството, че другият родител, който е гражданин на Съюза, действително може и е готов сам да поеме ежедневната действителна грижа за детето, е релевантно, но само по себе си не достатъчно, за да може да се установи, че между родителя, гражданин на държава, която не е членка на ЕС, и детето, не съществува отношение на зависимост от такова естество, че последното би било принудено да напусне територията на Съюза, ако на посочения гражданин на държава извън ЕС бъде отказано право на пребиваване. Всъщност тази констатация трябва да се направи като с оглед на висшия интерес на заинтересованото дете се отчитат всички обстоятелства в конкретния случай, по-специално неговата възраст, физическото и емоционалното му развитие, степента на емоционална обвързаност както с родителя, гражданин на Съюза, така и с родителя, гражданин на държава, която не е членка на ЕС, а също и опасността, която раздялата с последния би породила за уравнилостта на детето.

Що се отнася до доказателствената тежест, гражданинът на държава, която не е членка на ЕС, трябва да посочи доказателства, които предоставят възможност да се прецени дали решение, с което му се отказва право на пребиваване, би лишило неговото дете от ефективно упражняване на най-съществената част от правата, свързани със статута на гражданин на Съюза, като го принуди да напусне територията на Съюза.

Националните органи трябва все пак да следят прилагането на национална правна уредба относно доказателствената тежест да не би могло да накърни полезното действие на член 20 ДФЕС. Така, националните органи трябва да извършват необходимите проверки, за да установят къде живее родителят, гражданин на тази държава членка. Те трябва да проверят и дали този родител действително може и е готов сам да поеме ежедневната и действителна грижа за детето. Освен това те трябва да проверят дали между детето и родителя, гражданин на държава, която не е членка на ЕС, съществува отношение на зависимост от такова естество, че решение за отказ на правото на пребиваване на

---

¹ Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща Директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ L 158, стр. 77 и поправки в ОВ L 229, 2004 г., стр. 35 и ОВ L 197, 2005 г., стр. 34; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 56).

последния би лишило детето от ефективно упражняване на най-съществената част от правата, свързани с неговия статут на гражданин на Съюза, принуждавайки го да напусне територията на Съюза.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст](#) на съдебното решение е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването.

За допълнителна информация се свържете с Илияна Пальова ☎ (+352) 4303 3708